

Poválečný život Stanislava Hájka

Dva čerstvě zalité hrnky čaje téměř okamžitě provoněly celý byt onoho starého muže, který se právě pro jeden natahoval. Jeho třesoucí se ruce ho každou chvíli zrazovaly víc a víc, ale naštěstí z hrníčku neunikla ani jedna kapka. V celé místnosti bylo slyšet jen hučící vítr za okny, tikající nástěnné hodiny na zdi a občasné zachrápání malého mopse na zemi. Naproti Stanislavovi do křesla usedla jeho pravnučka Helenka, která ke svému pradědovi chodila každý pátek hned po škole. Nejvíce mladou dívku ale zajímal jeho život za války. Nikdy se nemohla nabažit těch příběhů, které jí praděda stihl navypprávět za jedno celé odpoledne. Na jedno se ho ale nikdy nezeptala. Rozhodla se to ale napravit, konečně dnes odpoledne. Zajímavé na tom bylo to, že jí ta otázka napadla až dnes.

„Jaký byl vůbec život po válce, pradědo?“ zeptala se ho docela nesměle.

„Nevím, jestli je to zrovna zajímavé téma na povídání,“ odpověděl stařec po trochu delší odmlce, „to víš, samý komunisti, to by tě nejspíše ani nezajímalo,“

„Ale zajímalo, určitě,“ nenechala se jen tak odbít Helen.

„Není to nic zajímavého, vážně.“

„Prosíííím,“ protáhla slovo neúprosně a nasadila na rty nevinný úsměv.

Po tomhle velice krátkém rozhovoru následovala zase delší odmlka. Venku někde v dáli zaburácel hrom, který hned vzbudil malého psíka ležícího přímo pod oknem. Jakoby se Stanislav na chvíli ztratil ve svých vlastních myšlenkách, jakoby právě sváděl vnitřní boj sám se sebou. Dívka ale ani nedutala, jen ho nechala rozhodnout se jestli bude vyprávět anebo ne.

„Tak dobře. Ale pokud to bude nudné a zdlouhavé, zastav mě,“ upozornil jí ještě. Helen se rychle napřímila, přitáhla si kolena k sobě a pozorně poslouchala.

„Po válce jsem se přestěhoval z Brna do Plzně, společně se svým kamarádem z fronty, s Andrejem. Ten totiž během války přišel o rodiče, stejně tak jako já. Byl to moc hodný chlap, na nájem jsme se složili spolu. Bohužel život po válce nesl hodně špatně, každý jsme teda žili trochu jinak. Já šel studovat svůj vysněný obor, svoje budoucí povolání, má drahá, neuvěříš mi, ale šel jsem studovat na Lékařskou fakultu v Plzni. Vše bylo trochu pořád komplikované, neměli jsme dohromady moc peněz, ale i tak jsme si dokázali vyžít skromně a spokojeně,“ při té vzpomínce se Stanislav na chvíli pousmál a zadíval do stropu, ale hned zase pokračoval, „Andrej se z války bohužel nedokázal ještě asi oklepat. Zůstával celé dny doma a raději uklízel a dělal domácí práce než aby také začal studovat nebo chodit někam na brigádu. Skoro celý den jsem tedy studoval a odpoledne chodil vydělávat do zdejší fabriky trochu peněz.“

„Takže jsi musel pro celou domácnost vydělávat peníze sám?“

„No, svým způsobem ano. On sice měl nějaké peníze našetřené ještě z Bratislavy, ale ty jsme museli využít na koupi toho bytu. Ale to je zase trochu mimo téma. Na škole jsem potkal dokonce jednu moc milou slečnu. Tvoji prababičku,“ vydechl tiše a natáhl se ke stolku mezi nimi. Pod stolem totiž ležela jedna menší knížečka, která ale vypadala jako nová, i když byla opravdu stará. I když Helen svojí prababičku nikdy nepoznala, určitě to musela být moc fajn paní. Stanislav prolistoval více jak půl drobného fotoalba jen aby

našel zmuchlanou, hodně poničenou černobílou fotku, kterou podal své posluchače. Kdyby se tato fotka někomu dostala do ruky, asi by muže na obrázku nepoznala. Upravený, pohledný mládenec s ostrými rysy v obličejí, který se usmíval do fotoaparátu s blondýnkou po svém boku. „Nebyla na škole moc oblíbená, zato ale byla moc chytrá. Potkali jsme se na společných hodinách anatomie, já studoval zubní lékařství, ona všeobecné lékařství. Já vystudoval rok před ní,“

„To protože jsi nastoupil do školy dřív než ona?“

„Nene, takhle to vůbec nebylo. Do školy jsme nastoupili oba dva ve stejný den. Všeobecné lékařství se ale studovalo šest let, ne pět let jako to zubní. A po vystudování to šlo už jako po másle. Dokonce jsem si otevřel i vlastní zubní ordinaci,“ prohlásil stařec hrdě, „peněz najednou bylo zase hodně. Ale Andrej se stále nikam nehnul, naopak. Začal mít více a více pesimistické myšlenky, celý den proležával v posteli a když už začal něco dělat, bylo to tak deset minut předtím, než jsem přišel domů. Snažil jsem se ho přesvědčit o tom, že by také mohl začít studovat, třeba by ho to mohlo začít bavit. Ale na všechno mi vrtěl hlavou, že se ještě necítí úplně připravený. A o ženách už vůbec nechtěl slyšet. Když jsme se totiž vraceli z fronty zpátky do Československa, otevřel si obálku, ve které byl dopis od jejích rodičů, že zemřela na tuberkulózu. Byl asi moc citlivý, ale zase to občas moc přeháněl,“ postěžoval si teď trochu nahlas, aby si ulevil, ale na to se chraplavě zasmál. „Byli jsme úplně odlišní, každý z nás ten život po válce vedl jinak. Měl jsem docela štěstí, že jsem potkal Anežku. Tedy.. Tvoji prababičku,“ opravil se rychle a napil se čaje na který, díky vyprávění, zapomněl.

„A kde je Andrej teď? Jste ještě v kontaktu?“

Chvilí se zdálo, že na tohle Stanislav odpověď nezná. Na chvíli se zahleděl do hrnku, po chvíli zase na své nohy a jeho pohled skončil až u okna. O pár vteřin později ale stejně zase promluvil. „Spáchal sebevraždu poté, co jsem se odstěhoval do vlastního s mou ženou. Nabízel jsem mu pomoc, míst na školách bylo ještě dost, dokonce i po Únorovém převratu roku 1948. Byl to skvělejší chlap, vážně,“ pochválil ho ještě jednou. Furt ta rána pro něj byla trochu otevřená, ale věděl, že by s tím stejně zřejmě nic neudělal. Andrej byl holt také tvrdohlavý.

Válečný veterán pokračoval ještě ve vyprávění jeho mládí, než dívka na druhé straně zazvonil telefon s příchodí SMSkou od její matky, že už se opozdila na večeři. Ani jeden z nich si totiž nevšimli, že už zapadá slunce. Podzim byl docela zrádný a stmívalo se rychle, ale Helen byla moc ráda, že si vyslechla další zajímavou část pradědečkova života. Každou návštěvu u něj si moc užila, přeci jen, ne každé dítě mělo možnost poslechnout si to, co ona. Zatímco někteří bývalí vojáci se z války vzpamatovat jen tak nedokázali, on byl jiný. Vystudoval, založil rodinu a vedl svou vlastní zubní ordinaci.

„Můžu o tobě napsat článek do školního časopisu?“ zeptala se ještě Helen když se obouvala u dveří. Na to se na ní Stanislav otočil s nechápavým pohledem. „Článek z našeho školního časopisu se často objevuje i jiných médiích a novinách. Moje spolužačka za to získala pochvalu ředitele, když psala o její prababičce, která pomáhala za války v nemocnicích. A tohle by byl úžasnej sólokapr. Svým způsobem by ten článek upozornil i na nebezpečí totalitních režimů. Historie se nesmí opakovat,“ pousmála se ještě, když už se chytala kliky u dveří. Samozřejmě od svého pradědečka souhlas dostala. Byl i rád, že se jeho příběh dostane mezi víc lidí. Zvedl se, uklidil dva prázdné hrnky po čaji a na chvíli ještě stál u okna a mával na Helen, která již nastupovala do autobusu. Vždy mu po její návštěvě zůstal na rtech láskyplný úsměv.